

SVENSK FISKERITIDSKRIFT

Dr. TH. THORSTEN EKMAN

35: E ÅRG.

1926

HÄFT. 1.

ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI-A.-B.
UPPSALA

Fiskare!

Fiskenät, bödda och ebödda, **notslingor**, livsnorm **ryssjor** och **mjärdar** köpas båt och billigast från vår gamla, värländna fabrik. Första pris vid alla bosökta utställningar, ärebiänd guldmedaljer i London, Göteborg, Malmö, Stockholm och Bergen. Priskurant gratis och franko.

SVENSKA FISKREDSKAPSAKTIEBOLAGET - STOCKHOLM

STRÖMMINGSBURKAR

blanka och dekorerade
för alla inläggningar

Tillverkas av: **Nordiska Bleckemballagefabriken** Infordra offert
GEFLE • Telefon 35 09

Fiskare!

INNAN NI KÖPER Edert behov av fisknotar, nät, nätslingor, ryssjor, mjärdar, hävar, kräftburar, metspön, revar, drag m. m., tillskriv oss och begär vår nya illustr. katalog. Gratis och franko.

P. G. Holmbergs Efr.
Fiskredskapsfabr., KORSNÄS.
TEL. 75.

FAKU — FLYGEL — ZEESEN

för hundretlångsten är nutidens bästa släpredskap.

Faku — Flygel — Zeesen fångar skarpt, släpas lätt, användas på varje grund, lätt i skötsel, billigt i pris och underhåll. Vi leverera detta moderna redskap såsom specialitet prompt och i varje storlek, med garn av bomull, lampa eller manilla.

Specialanbud lämnas alltid beredvilligt.
Vid beställning måste motorstyrka (PS) angivas.

FAHLBUSCH & KUTSCH

Fischerei- & Schiffahrts-Materialien G. m. b. H.
Altona/Elbe (Tyskland), Alte Fischhalle, Gr. Elbstrasse

ÄLDRE ÅRGÅNGAR

Årgångarna 1903—1917 finnas till salu hos Almqvist & Wiksells Boktryckeri A.-B., Uppsala, till pris av kr. 1:50 pr årgång, 1918—25 å kr. 2:20; *serier* billigare efter förfrågan hos redaktionen, Södertelge.

För icke medlemmar av Svenska Fiskareförbundet är priset för årgångarna 1909—1925 kr. 2:50.

Lösa häften erhållas till pris av 60 öre pr st., häften med färgplansch kosta 75 öre pr st., häft. 2 1917 kostar 1 kr.

Dessutom portokostnader.

Svensk Fiskeri-Tidskrift

UTGIVARE D:R TH. THORSTEN EKMAN.

FISKERIINTENDENT.

35:e årg.

1926

Häft. 1

Protokoll, hållet vid Svenska Fiskareförbundets styrelses sammanträde i Stockholm, Eriksbergsgatan 3, måndagen den 8 februari 1926.

Närvarande: Professor Lönnberg, justitierådet von Seth, greve Sparre, fiskeritillsyningsman Borgström, stadskommissionär Molin, fiskerikonsulent Schager, greve Bielke, byrådirektör Alm och fiskeriintendent Ekman.

§ 1.

Föredrogs och godkändes förslag till styrelsens årsberättelse för år 1925 (Bil. A.).

§ 2.

Meddelades, att förutom de vid styrelsens sammanträde den 26 november 1925 omtalade bidragen dylika erhållits från Kalmar läns norra hushållningssällskap med 100 kr. och från Stockholms läns och stads hushållningssällskap likaledes med 100 kr.; sistnämnda hushållningssällskap prenumererade för år 1926 å 28 exemplar, Uppsala läns fiskerinämnd på 50 och Västerbottens fiskerinämnd på 45 exemplar av Svensk Fiskeritidskrift.

Meddelades, att underdåniga skrivelser rörande returfrakten å järnväg för kärl använda vid transport av levande fisk m. m. för utplanteringsändamål samt rörande skattefrihet för fiskare för i yrket använd bensin avlätits (se tidskriften häft. 6, 1925). I underdånig remisskrivelse rörande förstnämnda fall den 2 febr. 1926 hade Kgl. Järnvägsstyrelsen hemställt, att

1 — 2636. Svensk Fiskeri-Tidskrift 1926. Häft. 1.

Förbundets framställning ej måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Järnvägsstyrelsen hade emellertid bl. a. framhållit, att enligt den av styrelsen den 29 december 1925 föreslagna statsbanetaxan visserligen en särskild, låg tariff skulle komma att tillämpas på alla återgående tonkärll, som återsändas inom viss tid, men ansåg järnvägsstyrelsen, att tillämpningen av ifrågavarande tariff på här omhandlade tonkärll borde ske först sedan taxeförslaget blivit prövat och godkänt och den nya taxan trätt i kraft. Med anledning härav uppdrog Fiskareförbundets styrelse åt ordföranden och sekreteraren att avlåta en ny underdånig skrivelse för tillvaratagande av det löfte, som kunde ligga i järnvägsstyrelsens skrivelse.

§ 3.

Antogs följande förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1926.

Utgifter:

Årsmöte och sammanträden	kr.	300:—	
Tjänstemännens resor	»	100:—	
Sekreterarens postporton, telefon och övriga expenser	»	150:—	
Sekreterarens arvode	»	300:—	
Oförutsett och diverse	»	95:—	
Svensk Fiskeritidskrift:			
tryckningskostnader och planscher	kr.	3,000:—	
tryckeriets postporton och expedition	»	400:—	
honorar	»	400:—	
redaktionens porton och expenser	»	100:—	
redaktörens arvode	»	800:—	4,700:—
			<hr/>
	Summa kr.	5,645:—	

Inkomster:

Årsavgifter 370 å 4 kr.	kr.	1,480:—	
Bidrag från hushållningssällskap	»	325:—	
Räntor	»	560:—	
Svensk Fiskeritidskrift:			
prenumeration	kr.	600:—	
försäljning av äldre årgångar m. m.	»	30:—	
annonser	»	650:—	
statsbidrag för utgivande av tidskriften	»	2,000:—	3,280:—
			<hr/>
	Summa kr.	5,645:—	

I anslutning till utgifts- och inkomstförslaget uppdrogs åt sekreteraren att ingå med underdånig ansökan om statsbidrag å 2,000 kr. för utgivande av tidskriften under år 1926, samt bestämdes redaktörens arvode för år 1926 till 800 kronor.

§ 4.

Efter föredragning av Lantbruksveckans styrelsens skrivelse den 16 november 1925 rörande kallande av Fiskareförbundet till ordinarie årsmöte under årets Lantbruksvecka beslöts, att årsmötet skulle hållas under Lantbruksveckan på dag, tid och plats, varom sekreteraren, som utsågs till ombud enligt Lantbruksveckans stadgar § 3, skulle underhandla med Lantbruksveckans styrelse, men som helst borde bliva de vanliga, sålunda dagen tisdagen den 16 mars.

§ 5.

Beslöts, att vid årsmötet skulle bl. a. förekomma: dels föredrag av byrådirektören d:r GUNNAR ALM: »Några intryck från 1925 års limnologkongress i Ryssland», dels föredrag av fiskerintendenten d:r NILS ROSÉN: »Nyare undersökningar rörande impregnering av fiskeredskap», och dels ett överläggningsämne om behovet av tydligare bestämmelser om fiskerätten i älvar och sund, över vilka järnväg eller landsväg är byggd; att inleda detta ämne skulle hemställan göras hos förslagsställaren fiskerikonulenten ALFR. CARLSSON.

§ 6.

Den av styrelsen den 26 november 1925 tillsatta kommittén (se § 6 i protokollet) hade inkommit med förslag till ändring av stadgarna. Efter genomgående av detta beslöt styrelsen att hos årsmötet föreslå följande stadgeändringsförslag:

§ 2.

I 1:sta stycket: »Tillträde till Förbundet är öppet för en var välfrejdad person, som, efter av någon Förbundets medlem gjord anmälan, därtill vill mottaga kallelse samt erlægga stadgad årsavgift», ändras sista ordet till »avgift».

2:dra stycket: »Förening, som därom uttrycker önskan och uppfyller föreskrivna villkor, kan ock bliva ledamot av Förbundets» ändras sålunda: »Förening eller annan sammanslutning kan ock bliva ledamot av Förbundet, om den därom uttrycker önskan och uppfyller föreskrivna villkor.»

Ett 3:dje stycke tillägges: »Förening, som önskar bliva underavdelning av Förbundet, har att därom till Förbundets styrelse ingiva anhållan med uppgivande av namn, arbetsområde och stadgar. Därest styrelsen finner det för Förbundets syften gagneligt, kan sådan anhållan beviljas; medgivandet kan sedermera, om skäl därtill finnes, återtagas. Underavdelning har att varje år före den 1 februari till Förbundets sekreterare insända uppgift om antalet av sina medlemmar samt före den 15 februari medlemmarnas årsavgifter och deras adresser. Dessa senare årsavgifter skola utgå med tre fjärdedelar av bestämd avgift för vanlig ledamot i Förbundet. Såväl underavdelningen själv som dess medlemmar må åtnjuta samma förmåner som vanlig ledamot i Förbundet. Underavdelning är skyldig att söka främja Förbundets intressen och syfte samt lojalt samarbeta med detta. Underavdelnings rösträtt utövas så som i § 8 sägs.»

Till § 3.

som enligt ändring av den 15 mars 1921 lyder: »Förbundsmedlem, som önskar bliva 'ständig ledamot', har att till en särskild fond erlægga 75 kronor, förening dock 125 kronor, och är därefter från årsavgift befriad. Av den sålunda uppkomna 'ständiga ledamöters fond' får blott räntan användas till Förbundets utgifter», tillägges följande: »vad ovan i denna paragraf stadgas gäller dock ej förening, som upptagits till underavdelning i Förbundet.»

§ 4.

Början av 2:dra stycket: »Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande, sekreterare och kassaförvaltare — — —» ändras sålunda: »Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande samt inom eller utom sig sekreterare och kassaförvaltare — — —»

4:de stycket: »Styrelsen utväljer inom sig — — — förvaltningsutskott» ändras sålunda: »Styrelsen utväljer, då så erfordras, inom sig — — —»

§ 5.

1:sta stycket: »Förbundet sammanträder minst en gång om året — — —. Kallelse till Förbundets sammanträden kungöres en månad förut — — —», ändras sålunda: »Förbundet sammanträder till ordinarie möte en gång om året — — —. Kallelse — — — kungöres minst 14 dagar förut — — —»

§ 6.

Ordningsföljden å föredragningslistan ändras sålunda: a), b), c), d), lika som i gällande stadgar; därefter komma: e) »Bestämmande av den avgift, som förbundsmedlemmarna skola under näst påföljande år erläggas»; f) »Ärenden, som blivit beredda av styrelsen»; g) »Frågor, som av förbundets medlemmar vid sammanträdet väckas»; h) »Föredrag och överläggningsämnen»; i) »Övriga ärenden».

§ 7.

»Vid extra sammanträde må icke något annat ärende till prövning och avgörande förekomma än det eller de, som föranlett sammanträdet.» Orden »prövning och» utgå.

§ 8.

Mellan styckena 1 och 2 inskjutes ett nytt stycke: »Underavdelning må dock utöva rösträtt genom för tillfället särskilt utsedd representant, som därvid har rätt att rösta för hela antalet föreningsmedlemmar i underavdelningen, för vilka vederbörligen erlagts avgift till förbundet och som fullgjort sina skyldigheter till underavdelningen, dock med frånräknande av sådana medlemmar, som äro personligen närvarande vid mötet. Sådan representant må dock ej rösta med flera röster än högst $\frac{1}{10}$ av de vid mötet närvarande förbundsmedlemmarnas antal. Därest mer än en underavdelning låter sålunda representera sig, får dessas sammanlagda röstantal ej överskrida $\frac{1}{3}$ av Fiskareförbundets närvarande medlemmars antal, och få deras representanter i så fall var och en utöva rösträtt för den del

av sagda tredjedel, som motsvaras av av honom representerade antalet röster i förhållande till de av andra representanter representerade antalen röster.»

En ny § 9 inskjutes här:

»Förbundets räkenskaper och ekonomiska förvaltning granskas årligen genom av Förbundet vid ordinarie möte utsedda revisorer. Över verkställd granskning skola revisorerna uppsätta och till föreningens sekreterare senast den 15 februari överlämna berättelse, vari meddelas, huruvida ansvarsfrihet tillstyrkes eller avstyrkes.»

»Räkenskapsavslutning skall ske för kalenderår, och skall kassaförvaltaren senast den 31 januari hava räkenskaperna för föregående år färdiga till granskning.»

§ 10

blir lika den gamla § 9, dock att ordet »förbundssammanträden» utbytes mot »möten».

§ 11 (ny paragraf).

»Beslut om Förbundets upplösning skall, för att bli gällande, vara fattat vid två på varandra följande ordinarie möten och därvid vid det senare vara godkänt med minst två tredjedelar av de närvarandes röster.»

§ 7.

Ett förslag att ändra Svensk Fiskeritidskrift till en oftare utkommande publikation framlades och blev föremål för en längre överläggning. En närmare utredning om möjligheten att realisera förslaget beslöts.

Stockholm som ovan.

Justeras:

Einar Lönnberg.

Thorsten Ekman.

Bil. A.

Svenska Fiskareförbundets årsberättelse
för år 1925, avgiven av dess styrelse.

Förbundets styrelse har alltsedan årsmötet 1925 bestått av professor EINAR LÖNNBERG ordförande, justitierådet P. VON SETH vice ordförande, fiskerintendent T. T. EKMAN sekreterare och kassaförvaltare, greve JOHAN SPARRE, greve STEN BIELKE, godsägare W. E. SILFVERHJELM, kapten D. M. KLINGSPOR, byråchef K. A. ANDERSSON, fiskeritillsyningsman A. G. BORGSTROM, fiskerikonsulent C. H. SCHAGER, byrådirektör GUNNAR ALM, handlande ALBERT GRÄSLUND, landshövding JOHN FALK och stadskommissionär EMIL MOLIN. En plats har varit vakant på grund av avgång ur Förbundet. Av styrelseledamöterna äro greve Bielke, godsägare Silfverhjelm, byråchef Andersson och landshövding Falk i tur att avgå vid årsmötet 1926.

Revisorer hava varit riksbankskamrerare T. WANBERG och med. doktor U. MÜLLERN-ASPEGREN samt revisorssuppleanter fiskeriingenjör CARL SCHMIDT och grosshandlare GUSTAV JANSE.

Årsmötet hölls den 17 mars å samma tid och plats som vanligt, ehuru Lantbruksveckan var inställd.

Styrelsen har under året sammanträtt den 2 februari, den 17 mars samt den 26 november. Vid årsmötet höll d:r CHR. HESSLE föredrag om »Undersökningar rörande strömmingens raser och levnadssätt», vilket föredrag torde blivit uppmärksammat på fiskarehåll. En intressant redogörelse för »Kapten C. A. Larsens valfångstexpedition till Rosshavet» lämnades av fiskeristipendiaten STEN VALLIN. Vid mötet fick styrelsen i uppdrag att arbeta för, att fiskarena skulle få skattefrihet för i yrket använd bensin samt att utreda frågan om möjligheten att få förmånligare villkor för returfrakten å järnväg för kärl använda vid transport av fisk och fiskrom för utplanteringsändamål. I båda ärendena hava underdåniga skrivelser avgivits (se Svensk Fiskeritidskrift häft. 6, 1926); ärendena hava ännu icke hunnit definitivt avgöras. Det senare har emellertid avstyrkts av Kgl. Järnvägsstyrelsen.

I tidskriftens 6:te häfte för året ingår, delvis på extra utrymme, en längre uppsats av d:r GUNNAR ALM om »Fiskerisammanslutningar i Sverige». Av ett uppsatsen avslutande upprop: »Fiskare och fiskerättsägare! Bilden fiskerisammanslutningar!» hava 1,500 särtryck tagits, som till allra största delen utsänts till de olika hushållningssällskapen med hemställan om deras utdelande inom länen.

Antalet medlemmar i Förbundet var vid utgången av år 1925 420, varav 17 korresponderande, 34 ständiga och 369 årligt betalande, av vilka 5 i utlandet boende och 18 föreningar. Sju hushållningssällskap äro medlemmar av Förbundet, därav Stockholms stads och läns, Kristianstads läns och Östergötlands ständiga.

Förbundets publikation, Svensk Fiskeritidskrift, har under året utkommit på samma sätt och under samma redaktion som under föregående år. Statsbidraget för år 1925 har utgått med kr. 2,000.

Under året hava från 3 hushållningssällskap samt Göteborgs och Bohus läns havsfiskeförening erhållits direkta anslag till upprätthållande av Förbundets verksamhet, liksom året förut med kr. 425. Av ett hushållningssällskap, Gotlands läns, hava årsavgifter för 37 medlemmar erlagts; sex hushållningssällskap hava direkt genom Förbundets sekreterare prenumererat på 156 exemplar av tidskriften för gratisutdelning, huvudsakligen åt fiskare. 30 exemplar av tidskriften hava dessutom gratis ställts till de anslagsgivande för dylik utdelning. Som villkor för statsbidraget har 50 exemplar överlämnats åt jordbruksdepartementet och Kgl. Lanbruksstyrelsen. Prenumerationspriset har varit för inlandet kr. 4: 50 och för utlandet kr. 5: 50.

Liksom föregående år har tidskriften utdelats kostnadsfritt till lantmanna- och skogsskolor, ett flertal offentliga institutioner och verk samt till framstående fiskerimän i utlandet, sammanlagt i omkring ett hundratal exemplar.

Förbundet är fortfarande medlem i »Internationale Vereinigung für theoretische und angewandte Limnologie».

Förbundets inkomster under året hava uppgått till kr.

5,526: 28, varav statsbidraget för utgivande av tidskriften är 1924 kr. 2,000. Utgifterna hava varit kr. 5,372: 02, därav kr. 4,306: 97 för tidskriften. Förbundets kapitalbehållning, inbegripet »ständiga ledamöters fond» kr. 2,589: 46, var vid årsskiftet 1925—26 kr. 11,820: 26.

Under år 1925 har årsavgiften varit kr. 4: —; årsmötet 1925 har beslutat, att den skall för år 1926 utgå med samma belopp.

Stockholm den 8 februari 1926.

Einar Lönnberg.

Thorsten Ekman.

REVISIONSBERÄTTELSE.

Sedan Svenska Fiskareförbundet utsett undertecknade att revidera dess räkenskaper för år 1925, få vi efter fullgörandet av uppdraget avgiva följande berättelse:

Räkenskaperna äro mycket noggrant och ordentligt förda och behörigen verifiserade, och den verkställda granskningen har icke föranlett till framställandet av någon som helst erinran.

Förbundets värdehandlingar hava av oss blivit inventerade och befunna i god ordning.

En överblick av Förbundets ställning vid 1925 års slut framgår av följande tablä:

<i>Debet.</i>	
Behållning från 1924	kr. 11,666: —
Inkomster under 1925	» 5,526: 28
	Summa kr. 17,192: 28
<i>Kredit.</i>	
Utgifter under 1925	kr. 5,372: 02
<i>Behållning till 1926:</i>	
Kontant i kassan	213: 99
Statsobligationer	4,000: —
	Transport 4,213: 99 kr. 5,372: 02

	Transport 4,213: 99 kr.	5,372: 02
Depositionsräkning	2,900: —	
Förlagsbevis	4,000: —	
Å sparkasse- och kapitalräkning inne- stående	706: 27	» 11,820: 26
	<hr/> Summa kr. 17,192: 28	

Då revisionen icke föranlett till framställandet av några anmärkningar, föreslå vi, att full och tacksam ansvarsfrihet beviljas för det tilländagångna arbetsåret.

Stockholm den 4 februari 1926

T. Wanberg.

Carl Schmidt.

DEN INTERNATIONELLA LIMNOLOGFÖRENINGEN

(Der internationale Vereinigung für theoretische und angewandte Limnologie),

som bildades den 3 augusti 1922, har genom sin representant i Sverige, t. f. professor Einar Naumann, hos Kungl. Maj:t hemställt om ett anslag å 500 kr. att tills vidare utgå som bidrag från Sveriges sida. Samtidigt sökes liknande anslag hos regeringarna i alla de länder, där limnologisk forskning kommit till utveckling.

Ur motiveringen till den i hög grad behjärtansvärda framställningen må här anföras följande. Föreningens ändamål är att befordra limnologiens utveckling, såväl i teoretiskt hänseende som ock på de talrika praktiska områden, särskilt inom fiskhushållningen och vattenhygien, där dessa frågor ofta spela en djupt ingripande nationalekonomisk roll. Ehuru föreningen, som räknar c:a 600 medlemmar från ett 30-tal stater, vid olika tillfällen från olika stater erhållit enstaka tillfälliga bidrag, har den i det stora hela för bestridande av sina utgifter hittills varit hänvisad till anslutna medlemmars årsavgifter.

Med föreningens snabba utveckling hava omkostnaderna sti-

git i hög grad. Med hänsyn till den betydelse, som föreningens hittillsvarande verksamhet redan lagt i dagen, har dess styrelse ansett skäligt att nu vända sig till regeringarna i flera länder med anhållan om statsanslag. Föreningen avser därmed icke endast att få medel till de redan beträdda utvecklingslinjerna utan även för att ytterligare utvidga dem. Den hoppas att kunna inrätta en internationell byrå för förmedling av olika teoretiska och praktiska spörsmål, vilket torde föra dess betydelse fram till att närmast kunna jämföras med den internationella havsforskningens.

Som särskild motivering för anslag från Sverige anför professor Naumann bl. a., *dels* den på rent ideella skäl grundade önskvärdheten av att ett gammalt kulturland med Sveriges anor på de naturvetenskapliga arbetsområdena i sin mån bidragit till den framtida utvecklingen på detta område, *dels* att det torde vara av direkt ekonomiskt-praktiska skäl önskvärt, att Sverige som stat understödjer föreningen, som fränsett de rent teoretiska studierna även har på sitt program verksamhet såväl på det fiskeribiologiska som på det vattenhygieniska området.

Sveriges sötvatten äro förtjänta av vida större uppmärksamhet än som hittills kommit dem till del. Dess sötvattensareal upptager ju icke mindre än c:a 8% av landets yta. Denna stora areal är dock dessvärre i modernt biologiskt såväl som i ekonomiskt hänseende i hög grad obeaktad. Trots dess, i jämförelse med flertalet andra länders, påfallande låga hektaravkastning äro dessa dock av en viss nationalekonomisk betydelse. Under år 1923 uppgick fiskavkastningen från sötvatten till 6,435,939 kg. motsvarande ett värde av 7,555,024 kr. (enligt den ej fullständiga officiella statistiken! *T. E.*). Även ur hygienisk synpunkt äro vattendragen av största betydelse som upptagare av skadliga avfallsämnen. För ytterligare utnyttjande av landets vattenareal i båda riktningarna äro såväl teoretiska som praktiska undersökningar nödvändiga, vilket med hänsyn till sötvattensforskningens nuvarande snabba utveckling i flertalet kulturländer även gör ett internationellt samarbete på området i hög grad erforderligt.

Ett land, som inom sina gräuser rymmer en dylik ekonomiskt väsentlig men ännu alltför obekant biologisk faktor, torde mera än något annat, icke minst ur nationalekonomiska synpunkter, böra biträda varje strävan till internationell förkovran och internationellt samarbete, som på dessa områden kan yppa sig.

Det synes emellertid vara klart, att Sverige, i händelse anslag beviljas, även måste fordra vissa praktiska, delvis rent ekonomiska fördelar från föreningens sida!

Till en början valde föreningens kongress själv representeranter till det internationella utskottet. Emellertid äger varje land, från vilket anslag utgår till föreningens verksamhet, rätt att själv utse sina representeranter i utskottet. Det torde vara önskvärt, att dessa utses i följande ordning:

- 1) en teoretiskt verksam limnolog, helst en universitetslärare, och i så fall ovillkorligen med limnologi som huvudfack,
- 2) en fiskerisakkunnig limnolog,
- 3) en hygieniskt sakkunnig limnolog.

Vidare borde varje bidragsgivande land böra hava anspråk på något antal exemplar av föreningens handlingar.

Ovanstående vädjan om statsbidrag synes böra bifallas om möjligt. Det låga beloppet 500 kr. visar också, att föreningen redan från början måste hava inriktat sig på mycket stor sparsamhet, och att denna ej blir förenad med översamhet utan tvärtom med praktiskt och intresserat arbetande, därom borga såväl de ledande personligheterna som de redan vunna resultaten, utlästa av föreningens publikationer. Skillnaden i kostnaderna för Sveriges deltagande i den internationella havsforskningen och detta blygsamma anslag förtjänar också att observeras. De förra uppgå till icke mindre än 50,000 kr., vari bl. a. ingår ett belopp å 10,000 kr. som bidrag till underhållskostnaderna för ett internationellt laboratorium.

T. E—n.

VATTENTEMPERATUREN VID GÄDDANS LEKSTRÄNDER.

För några år sedan gjordes av den framstående danske söt-vattensbiologen WESEBERG-LUND en del intressanta iakttagelser över vattentemperaturen vid sjöarnas stränder. Därvid kunde synnerligen stora skillnader konstateras mellan temperaturen vid syd- och vid de för solbelysningen mera utsatta nordstränderna, där temperaturen var avsevärt mycket högre än annorstädes.

För belysande av dessa frågor i våra svenska insjöar påbörjade jag för några år sedan undersökningar häröver. Tyvärr kommo emellertid dessa undersökningar aldrig att utföras i den utsträckning, som varit avsikten med desamma. Resultaten publiceras dock i en tysk tidskrift, och vill jag här endast framlägga en ytterst kortfattad översikt av desamma.

Det har av dessa undersökningar framgått, att även i mellansvenska insjöar — såsom undersökningssjö användes huvudsakligen Ågestasjön, en liten, av åkrar och skogsbackar omkransad, grund slättlandssjö i närheten av Stockholm — temperaturen i strandvattnet vid nordstranden redan tidigt på våren kan uppnå synnerligen höga siffror. I all synnerhet är detta fallet, om stranden är långgrund med fri vattenyta och någorlunda jämn botten, täckt av växtmatta eller fjolårsblad. Sand- och grusbotten hava däremot en försvagande inverkan på uppvärmningen. I april månad kan temperaturen uppgå till + 14—18° C. på här ifrågakvarande lokaler, oaktat lufttemperaturen samtidigt endast är några få grader + och under natten vid flera tillfällen under fryspunkten. Dessa höga temperaturer återfinnas dock endast omedelbart invid stranden, ävensom blott i själva vattenytan. Redan på en meters avstånd från strandlinjen är temperaturen vanligen flera grader, stundom ända till 10°, lägre än intill stranden, och på 1—2 dm. djup under vattenytan men blott ett par dm. från strandlinjen är den likaledes flera grader lägre än i ytan.

Särskilt frapperande är den höga temperatur som ofta uppstår i omedelbart grannskap av isranden — sjöarna äro vid

den tid undersökningarna avse vanligen istäckta utom ett smalt bälte utmed nordstranden. Även om isranden endast ligger några dm. från strandlinjen kan temperaturen här dock stiga till $+12-14^{\circ}$, medan den samtidigt vid isranden varierar mellan ± 0 och upp till $+5-6^{\circ}$.

Dessa höga temperaturer äro emellertid högst obeständiga och blott och bart beroende på den direkta solstrålningen. Sålunda uppkomma de, såsom naturligt är, endast under solvarma dagar. På natten nedgår temperaturen ofta under fryspunkten, och ett tunt istäcke uppstår, även om middagstemperaturen varit ända till $+15-16^{\circ}$. En del av den under dagen upptagna värmen kvarhålls dock av vattnet, varför sjöns uppvärmning delvis fortskrider från dessa stränder.

Ifrågavarande uppvärmning är av den största betydelse för sjöarnas produktionsförmåga. Till de solbelysta och i jämförelse med sjöns övriga delar synnerligen varma nordstränderna lockas nämligen en mängd lägre djurarter, såväl plankton- som även strandformer i och för sin fortplantning. Samma sak gäller även om gäddan. Fortplantningen och ägg- och romutvecklingen påskyndas nämligen som bekant genom hög temperatur, vilket ifrågavarande djurarter instinktivt tyckas veta.

Vad gäddan angår kommer sålunda dels det tidigare kläckta ynglet att få ett visst försprång i fråga om tillväxt och utveckling, dels blir säkerligen även utvecklingsprocenten hos rommen betydligt högre genom den på grund av den höga temperaturen förkortade romperioden. Sjöarnas flacka nordstränder erbjuda därför de bästa betingelser såväl för alstrandet av fiskföda som för gäddans fortplantning.

Vid avsättandet av fredningsområden bör hänsyn tagas härtill, liksom förhållandet även är av stor betydelse vid bedömandet av sjöregleringars och sjösänkningars inverkan på fisket och fiskens livsbetingelser.

G. Alm.

SMÅLAXENS MÅTT OCH VIKT.

Jämte påpekande av en brist och ett önskemål.

Inom fiskeriintresserade kretsar torde det vara allmänt känt, att gamla obestyckta uppgifter och gammal slentrian ha benägenhet att segt hänga med från den ene författaren till den andre. 1860- och 80-talens »praktiske» och »uppriktige» fiskare upprepar, vad 20- och 40-talens »gamle» och »svenske» fiskare skrivit. Och upprepar det fortsätter fram till våra dagar. Ännu har man det blandade nöjet att lyssna till den borne kompilatorn, vilken uppträder som sakkunnig och rådgivare inom fiskets alla grenar. En demonstration av en ofta betydande okunnighet.

Inför denna företeelse frågar man sig ovillkorligen, i vilken utsträckning äldre uppgifter äro tillförlitliga. Och börjar man själv pröva, finner man då snart, att det härvidlag ofta är klen beställt. En nyprövning visar sig ej sällan av behovet påkallad. Utan att vidare fördjupa mig i ämnet anser jag mig helt kort kunna konstatera, att inom fiskeriområdet ett stort behov av *nya, verifierade fakta* förefinnes.

Och detta icke blott inom fiskets vetenskapliga sfär. Här har under de senare åren gjorts och göres allttjämt en betydande insats av dem, som genom sin utbildning och verksamhet i övrigt äro skickade härtill.

Men denna insats motsvaras ej i någon mån av författarverksamheten inom den del av fiskeriområdet, som ej ställer större krav på skolning och resurser. Vad som här presteras av iakttagelser och fakta är överraskande magert. Det råder härvidlag en lika förvånande som beklaglig brist på intresse och ambition inom de kretsar, som i ett eller annat avseende äro knutna till landets fiske.

Och ändå är verksamhetsfältet oerhört stort, och möjligheterna att bidra till klarläggande av mer eller mindre viktiga problem snart sagt obegränsade. Exakta, på noggranna undersökningar grundade uppgifter — ej, som nu alltför ofta, på m. l. m. ytliga observationer stödda förmodanden — behövas på alla områden. Lekfiskarnas minimistorlek, romant,

han- och honprocent under olika skeden av leken, lekplatsernas beskaffenhet (i litteraturen ytterst ofta felaktigt angiven), djup, lektemperatur o. s. v. äro några inom ett trängre område på måfå valda exempel på ämnen, som var och en kan bidra till att belysa.

Allt som behövs är några enkla instrument — måttstock (och mätbräda), våg, lod, termometer — samt förmågan att röra sig med exakta siffror. Härtill en anteckningsbok. T. o. m. en sådan torde nu ej sällan för mången vara ett okänt begrepp.

För att bidra till att i någon mån utfylla en enstaka lucka av antytt slag skall jag här lämna några uppgifter över mått och vikt hos laxar i de minsta storlekar, som fångas inom de båda nordligaste länen — de ännu ej utvandrade laxungarna undantagna. Uppgifterna avse dels att rätta feluppgifter, som förekomma även i våra allra senaste arbeten om laxen, dels att belysa förhållandet mellan smålaxens storlek och den genom stadgorna fastställda minimistorleken av maskor och öppningar i laxfiskeredskapen. Det har nämligen sitt stora såväl teoretiska som praktiska intresse att veta, huru stor lax som t. ex. kan passera en maska med 7,5 cm:s maskstolpe eller en spjälgrind med 6 cm:s avstånd mellan spjälarna.

Samtliga här berörda smålaxar äro fångade inom Norrbottens och Västerbottens län sommaren 1925, dels vid kusten, dels i nedre loppet av Lule älv. Några genom längre älvuppehåll avmagrade laxar ingå ej i materialet. Smålaxen uppträdde här ovanligt talrik detta år, ett förhållande som jag närmare skall ingå på i en senare uppsats.

Mått och vikt av en del av dessa smålaxar ha sammanförts i följande tabell.

Längd	Omkrets	Höjd	Bredd	Vikt	Kön
425 (460)	210			0,6	
448 (483)	190	78	47	0,68	♀ 1
470 (506)	252	100	53	1,0	
471 (511)	232	92	51	0,95	♂ 1
477 (514)	197	81	47	0,82	♀ 1
485 (513)	250	100	60	1,2	♂
495 (534)	267	107	61	1,29	♂ 2
510 (548)	252	103	60	1,4	♂

Längd	Omkrets	Höjd	Bredd	Vikt	Kön
520 (555)	265	110	55	1,35	♂ 1
532 (568)	268	111	70	1,7	♂
553 (594)	303	129	68	2,1	♂
569 (611)	300	130	76	2,1	♂
583 (622)	320	130	80	2,4	♂
600 (642)	314	130	73	2,4	♂
602 (644)	302	123	70	2,3	♂
620 (658)	322	132	82	2,8	♂

Måtten anges i millimeter, vikten i kilogram. Längden anges med två tal, det första från nospetsen till stjärtfenans inskränning, det andra (inom parentes) från nospetsen till längsta stjärtspetsen, vänd rakt bakåt. Omkrets, höjd och bredd motsvara *största* omkrets, höjd och bredd. ♀ betecknar hona, ♂ hane. Siffrorna efter dessa tecken ange graden av köns-mognad (då någon undersökning härav kunnat äga rum), varvid 1 betecknar mycket litet utvecklad gonad och 6 lekfärdigt stadium.

Samma material har jämt annat även legat till grund för omstående grafiska bild över längd och vikt hos ett antal smålaxar.

Ehuru tabell och grafisk bild torde tala för sig själva, skall jag i korthet påpeka några förhållanden, som de åskådliggöra.

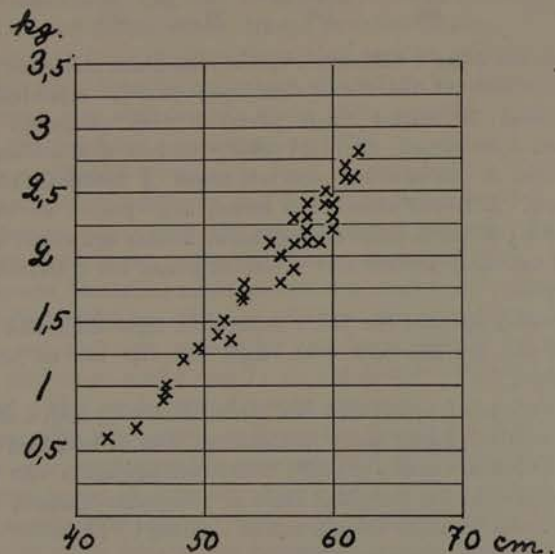
Så visar t. ex. den grafiska bilden, att smålaxens vikt vid en viss längd är ej obetydligt lägre än i litteraturen anges. En 45 cm. lång lax väger sålunda endast omkring 0,7 kg., en 50 cm. lång lax endast omkring 1,3 kg.

En granskning av tabellen möjliggör åter en jämförelse mellan den i stadgorna fastställda minimistorleken hos maskor etc. och den mot densamma svarande storleken hos laxen.

Stadgebestämmelserna variera härvidlag rätt avsevärt. Så t. ex. gäller flerstädes i södra delarna av landet en minsta maskstolpe av 6 eller 6,5 cm. samt ett minsta avstånd mellan spjälarna, vilka skola vara upprättstående, av 4 eller 4,5 cm. Mot resp. 6 och 6,5 cm:s maskstolpe svara laxar med en omkrets av resp. 24 och 26 cm., representerande en längd och vikt av omkring 47 cm. och 1,0 kg., resp. 49 cm. och 1,2 kg. Mot 4 och 4,5 cm:s spjälavstånd svara åter avsevärt mindre laxar.

7 cm:s maskstolpe och 4 cm:s spjälavstånd, vilka minimimått för laxfiskeredskapen förekomma i en och samma stadga, äro ännu mera olikvärdiga.

I de norra delarna av landet är 7,5 cm:s maskstolpe och 6 cm:s spjälavstånd vanligt som det minsta tillätna. Mot 7,5 cm:s maskstolpe (30 cm:s omkrets) svarar en omkring 57 cm.

lång och 1,3 kg. tung lax. Även dessa bestämmelser äro alltså olikvärdiga.

En bättre överensstämmelse synes dock råda i enstaka fall. Så t. ex. föreskrives i ett län 7,5 cm:s maskstolpe och 7,5 cm:s spjälavstånd. Hos en lax i tabellen, längd 569 (611), motsvara dessa mått så gott som exakt varandra. Efter några andra laxar att döma synes spjälavståndet dock vara jämförelsevis för stort.

De anförda siffrorna äro givetvis, tack vare variationen, endast ungefärliga.

Till slut vill jag än en gång betona önskvärldheten av, att

den till fisket knutna personalen — fiskare och tjänstemän av skilda slag — i långt större utsträckning än nu vinnlägger sig om att *samla, anteckna och offentliggöra fakta*, som stå i samband med fisket. Behovet av nya fakta är överväldigande. Till och med de enklaste iakttagelser kunna, om de äro noggrant och systematiskt gjorda, bliva av såväl teoretiskt som praktiskt värde.

Ossian Olofsson.

MÄRKNING AV LAXUNGAR I SVERIGE.

Under senaste år ha laxmärkningar i stor skala utförts i Sverige. År 1924 märktes sålunda c:a 400 utvandringsfärdiga laxungar, vilka samtliga utsläpptes i Indalsälven. År 1925 märktes sammanlagt c:a 1,770 utvandringsfärdiga laxungar, varav c:a 1,070 utsläpptes i Indalsälven och c:a 700 i Ångermanälven. Innevarande vår beräknas ytterligare c:a 2,000 laxungar komma att märkas och utsläppas i ovannämnda älvar. Samtliga laxungar härstamma från Kälarnes fiskodlingsanstalt, där under Lantbruksstyrelsens ledning försök pågått med uppfödning på olika sätt av laxyngel i dammar.

Märkningen har skett medelst en under ryggen fästad tunn silvertråd, i ena ändan försedd med en nummerad platta. Avsikten med dessa märkningar är att få klarhet i ett flertal frågor rörande laxens vandringar, dess återvändande till sin födelseälv etc.

Det är därför nödvändigt, att märkena på fångade märkta laxar tillvaratagas. Märkena böra insändas under adress Kungliga Lantbruksstyrelsens fiskeribyrå, *Stockholm*. Märket med uppgifter kan även inlämnas till stats- eller länsfiskeritjänsteman. Härvid bör även uppgivas laxens största längd, vikt och kön samt fångstplats och fångstdatum. Om möjligt böra även några fjäll avskrapas från laxens sida och insändas samtidigt med märket. För så översänt märke med noggranna uppgifter jämte fjäll betalar Lantbruksstyrelsen en ersättning av två (2) kronor.

G. Alm.

SALTSJÖFISK MOT STRUMA.

Under den propaganda, som i Förenta Staterna under senare tid bedrivits för att söka öka konsumtionen av saltsjöfisk, har fiskeribyrån fäst uppmärksamheten på den relativt höga jodhalten i saltsjöfisk och saltsjöfiskens i samband därmed stående betydelse i kampen mot struma, vilken sjukdom, som bekant, uppträder, om jod i för ringa mängd bjudes i födan och dricksvattnet — jodhalten i luften tycks ej vara av så stor betydelse. Detta påpekande har helt naturligt mottagits med ej ringa intresse, då stora områden av Förenta Staterna, särskilt kring de stora sjöarna, äro hemsökta av struma. Det är f. ö. ej blott människan, som drabbas, även får och foreller (i dammar) ha t. ex. visat struma i så stor omfattning, att man vidtagit särskilda åtgärder till sjukdomens förebyggande. Undersökningarna i fråga äro utförda av Tressler och Wells, tvenne kemister anställda i fiskerinäringens tjänst, och resultaten ha offentliggjorts i fiskeribyråns publikationer (under titeln »Iodine Content of Sea Foods»). Då strumatrakter även finnas hos oss, t. ex. Dalarna, torde ett omnämnande av dessa amerikanska undersökningar kunna påräkna intresse.

I och med att det blev klart, att jodtillförsel var ett verkamt medel mot struma, började man undersöka ett stort antal födoämnen med hänsyn till jodhalten, ty varje födoämne med relativt hög jodhalt skulle ju kunna bli av särskilt värde för strumatrakter, d. v. s. trakter där de vanligen använda födoämnena och dricksvattnet innehålla för litet jod för människans behov. Redan 1899 publicerade Bourcet i franska vetenskapsakademiens handlingar några analyser rörande jodhalten hos en del fiskar, saltsjö- såväl som sötvattensformer, samt mollusker. Hans analyser blevo emellertid föremål för kritik. Vid fortsatta undersökningar visade det sig även, att den dittills använda analysmetoden ej var fullt tillfredsställande för de små mängder, det här är fråga om. En förbättrad metod infördes 1923 av von Fellenberg (publicerad i den officiella schweiziska tidskriften »Mitteilung aus dem Gebiete der Lebensmitteluntersuchung und Hygiene»), och det är den, som

Tressler och Wells använt med vissa modifikationerna i syfte att göra den särskilt lämplig för analyser av fisk, mollusker och kräftdjur. För denna modifierade analysmetod, som medger konstaterande av 0,00001 proc. jod, skall här emellertid ej redogöras, utan endast några av de erhållna analysresultaten meddelas.

	milligram jod pr kg. färsk vara
<i>Saltsjöformer:</i>	
amerikanskt ostron	1,10
amerikansk hummer	1,38
torsk	0,20
kolja	0,29
hällefluandra	0,25
<i>Sötvattensformer:</i>	
msjöaik	0,03
aborre	0,02
karp	0,01

Som synes, innehåller saltsjöfisk samt ostron och hummer betydligt mera jod än sötvattensfisk. Även i jämförelse med andra vanliga födoämnen intaga de marina produkterna en fördelaktig ställning, såsom framgår av följande siffror hämtade ur von Fellenbergs analyser.

	milligram jod pr kg.
mjök	0,005
smör	0,106
ägg	0,012—0,063
kalvkött	0,022
oxkött	0,005
äpple	0,002

Von Fellenberg fann vid sina undersökningar i Schweiz, att i ett distrikt, som var fritt från struma, innehöll den föda, en person inom distriktet i allmänhet intog under en dag, 0,013 milligram jod, under det att motsvarande jodmängd i ett strumadistrikt var 0,0130 mg. Det tycks ju ej vara stora kvantiteter som erfordras, men våra vanliga födoämnen innehålla ej heller några större mängder jod. Det torde vara uppenbart, att den relativt höga jodhalten i saltsjöfisk och andra saltsjö-

djur under dessa förhållanden verkligen kan bli av betydelse i kampen mot struma. Man behöver ju av saltsjöfisk äta väsentligt mindre mängd än av sötvattensfisk och kött för att erhålla erforderlig kvantitet jod.

I Amerika har man emellertid verkligen sinne för att vetenskapliga undersökningar skola få praktisk betydelse. På många platser i de amerikanska strumaområdena kan färsk saltsjöfisk ej erhållas. Tressler och Wells togo därför genast itu med frågan om jodhalten i saltsjöfisk konserverad på olika sätt (saltad, rökad och som »hermetik»). Resultaten ha nyligen publicerats (»Iodine Content of Preserved Sea Foods») och visa, att dessa produkter innehålla ungefär lika mycket jod som den färska varan. Samma var förhållandet med fodermjöl berett av saltsjöfisk.

Resultaten av dessa amerikanska undersökningar torde få anses giva oss ytterligare stöd för den propaganda, som drives för ökad konsumtion av saltsjöfisk.

Nils Rosén.

(G. H. T. ¹²/₁₁ 1925.)

LAXFISKE I HAVET.

Emedan vintrarna hos oss, skrives från Finland, äro relativt långa och kalla, samt havet under dessa regelbundet täckes av tjock is, inskränker sig den egentliga laxfiskesäsongen i den nordliga delen av Bottniska viken till c:a 1¹/₂ månad, i den sydliga delen samt i Finska viken till 2—2¹/₂ månader. Sålunda är denna av relativt kort varaktighet, och den allmänna uppfattningen är även, att laxen ej gärna stiger upp mot stränderna så länge dessa äro täckta av tjock is. Därför är laxfiskaren tvungen att invänta tiden, då isen smälter och börjar sätta sig i rörelse.

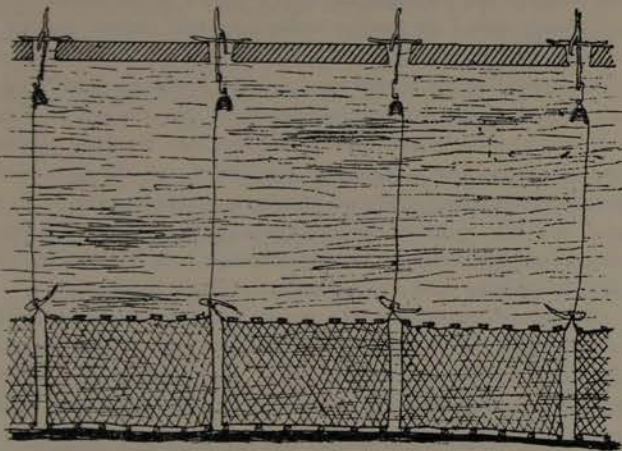
Tyvärre (!?) har det under de senaste åren inträffat ett anmärkningsvärt fall, som givit anledning till förmodan, att den s. k. käl- eller islaxen tvärt emot tidigare antaganden stiger upp mot stränderna under den fasta isen redan i februari, mars

och april månader. I början av mars 1921 föll det nämligen en i närheten av Rävso boende fiskare in att utsätta djupa siknät på yttre sidan av Rävso å en brant stupande sluttning på 18 meters djup. Då han följande morgon vittjade bragderna, hade en vacker 10-kg:s lax fastnat. Detta sporrade fiskaren till fortsatta försök, särskilt som han för laxen erhöll det ovanligt höga priset av 80 mk pr kg. = 800 mk (i svenskt mynt c:a 75 kronor). Som påpasslig fiskare sökte han fram alla bragder, som på något sätt kunde lämpa sig för ändamålet, och utsatte dem i all tysthet under isen med sådant resultat, att han under de 2 veckor, den nya fiskemetoden kunde hemlighållas, erhöll lax för 60,000 mk (= 5,640 svenska kronor). Sedan kom saken till grannarnas kännedom, och var och en som hade siknät eller eljest någorlunda lämpliga redskap utsatte dem på samma sätt under isen. Självklart var, att detta säragna fiskesätt, vilket knappast idkades annorstädes, krävde sina egna, speciella redskap. Sådana förfärdigades också med ledning av de observationer och erfarenheter, som vunnits under nämnda laxfiske med användande av siknät m. m.

Då naturförhållanden och annat kan spela en avgörande roll vid dylikt vinterlaxfiske och för den erforderliga utrustningen, meddelas här i korthet några upplysningar om de förhållanden, under vilka det omtalade fiskesättet uppfanns. Vid en granskning av kartan framgår, att en av vårt lands vattenrikaste älvar rinner ut i havet just å kustområdet Mäntyluoto—Rävso (Björneborg). Huvudstråten för dessa Kumo älvs vattenmassor är sundet mellan Mäntyluoto och Rävso. Havet utanför sistnämnda holme är öppet och det djupaste stället på finska sidan av Bottniska viken stryker fram här allra närmast kustlinjen. C:a 2—3 km. sydväst om Rävso sänker sig botten brant från 18 till 28—30 meters djup, bildande en i strandlinjens riktning gående sluttning. De till denna 18 meter djupa undervattensbrant sänkta näten visade sig giva de bästa resultaten. Samtidigt gjorde man den observationen, att laxarna under det fasta is- och snölagret rörde sig relativt nära botten samt att de i det kalla och mörka vattnet höllo sig ganska oberörda och stilla, när de fastnat i näten. I överensstämmelse

med dessa iakttagelser förfärdigades nät av följande dimensioner: garn $\frac{60}{100}$, maskstorlek 8—10 varv på aln, djup 8—10 fot, längd 10 meter på tähu. Näten tälnades som vanliga siknät och förseddes med likadana flöten och sänken som dessa.

Näten utsättas flera tiotal i rad efter varandra på så sätt, att en vak upptages vid ena ändan av varje nät, från vilken en lina går upp till vaken. Denna lina bör vara 3—4 famnar längre än vattnets djup. Näten förenas med varandra i andra

ändan med en lina, genom att denna trädes i hålet till följande nätsticka och toges upp på isen. Den överflödiga linnan vindas upp på en tråklyka på samma sätt, som man gör vid krokfiske efter gädda, och fastgöres vid en större grenklyka, som placeras på en tvärs över vaken utlagd stör (se figuren).¹ Då nu laxen,

¹ A figuren torde observeras utom den snart sagt genialiska anordningen för nätens oberoende av varandra, om lax fastnat i ett av dem — den svaga punkten synes dock vara att linnan måste löpa lätt genom hålet på nätstickan utan att kinka — även att proportionerna mellan istjocklek, vattendjup och nätens djup ej kunnat göras naturliga på ritningen. Upphängningen av tråklykorna är även utmärkt för att linnan ej skall frysa fast i isen och kan tillämpas även vid annat isfiske, såsom ståndkrok m. m.

som vi antaga, sakta rör sig framåt och stöter på ett utsatt nät, kommer, huru obetydligt han än fastnat med tänder eller mungipor i nätet, den minsta ryckning detta att giva efter. Därvid påfrestas linnan, som uppvirats på de ovanom nätets vardera ända befintliga grenklykorna och löper ut, så att det 10 meter långa nätet under laxens försök att komma loss kan fritt svepa tag omkring honom, varigenom han blir säkert insnodd och fast. Detta är nödvändigt, emedan nät, bundna av så pass fint garn som dessa, icke hålla vid laxens våldsamma rörelser, om de fästas vid varandra såsom t. ex. siknäten.

Ett sådant laxfiske, som ovan anförts, hava fiskarna allt sedan den gjorda upptäckten varje vinter bedrivit å kuststräcken Rävso—Kaskö, men den största och bästa fiskeplatsen har städse visat sig vara vattnen utanför Mäntyluo och Rävso, där många fiskare håller ett 50-tal nät blott för fiske efter lax vintertid. Fångsten har under olika år varit något växlande, men under alla år har lax erhållits, såsom t. ex. även under senaste år, ehuru isarna då voro rätt oansenliga.

Osäkert är, huruvida laxen uppehåller sig i norra delen av Bottniska viken och i Finska viken vid de tider, då isen täcker havet. Under alla förhållanden vore det intressant att även i dessa anställa fiskeförsök om våren under den tid, då den fasta isen ännu ligger i havet.

(A. HAAPALA i *Finsk Fiskeritidskrift* N:r 12, 1925.)

LITTERATURMEDDELANDEN.

TEODOR FREIDENFELT. *Bemerkungen über die Bedeutung und die Methoden einer mathematischen Prüfung von Mittelwerten*, unter besonderes Berücksichtigung der Planktologie. Särtryck ur »Handbuch der biologischen Arbeitsmethoden» av Prof. Dr. EMIL ABDERHALDEN.

Förf. framhåller först, att det är något alltför vanligt att man vid karakterisering, framför allt då det gäller i tal uttryckt sådan, av naturföreteelser nöjer sig med att meddela de

olika medelvärdena, stundom med angivande av variationsgränserna, under det att man samtidigt försummar att bestämma de fel, av vilka de respektive medelvärdena kunna lida. »Man glömmer, att våra medelvärden icke äro något iakttaget, utan, matematiskt sett, den enklaste egenskapen hos en statistisk serie.» Förf. påpekar bristerna vid dylika enkelt anskaffade medelvärden och dessas opålitlighet samt redogör sedan för bestämmande av felen hos medelvärden, prövning av dessa och deras natur, samt huru biologen och matematikern hava olika uppgifter i dessa fall. Till sist framlägger han: »Eine einfache Methode zur direkten Bestimmung des mittleren Fehlers» och slutar med: »Zusammenstellung der benutzten Zeichen und Formeln.» Förf. ser med rätta mycket kritiskt på tyvärr ofta alltför lättvindigt och därför föga värda »medeltal» i biologiska undersökningar, och hans framställning utgör både ett »memento» i dylika fall och en väg att göra dessa säkrare, låt vara att beträdandet av denna väg medför ett ej föraktligt arbetstillskott.

T. E.

CHR. HESSLE. *The herrings along the Baltic Coast of Sweden.* (Publication de circonstance Nr. 89.)

Arbetet, 55 sidor med 5 figurer och 3 kartor, framlägger i fullständigt skick de undersökningar, som utgjorde grunden för författarens föredrag »Undersökningar rörande strömmingens raser och levnadssätt» vid Svenska Fiskareförbundets årsmöte 1925, se häft. 3 1925 denna tidskrift.

ARVID R. MOLANDER. *Observations on the witch (Pleuronectes cynglossus L.) and its growth.* (Publications de circonstance Nr. 85, 1925.)

Rödtungan, som förr ansågs vara sällsynt, har ju, sedan djupfisket — den fiskas huvudsakligen på så djupt vatten som 150—250 meter — med trål och snurrevad dragit fram även djupvattensfiskarna ur deras fördolda, blivit en vanligt förekommande och uppskattad fisk. År 1920 utgjorde den ej mindre än 2,3 % (1,337,373 kg.) av totalfångsten (64,200,702 kg.) för Bohuslän och 5,5 % av fiskets värde. Författaren redo-

gör för »The witch fishery in Bohuslän», »General Distribution and Migration of the witch», »Spawning of the witch in Skagerak, and distribution of males and females» samt »Age and growth of the witch».

T. E.

GUNNAR ALM. *Våra sportfiskars biologi. 1. Laxen och laxöringen.* Ur Svenska Sportfiskareförbundets Matrikel 1925.

Lämnar en kort — 16 sidor — vetenskapligt populär skildring av en hel del omständigheter rörande laxen och laxöringen, som äro av intresse även för sportfiskare; 11 goda figurer.

T. E.

Ett par laxuppsatser. För att väcka intresse för studiet av laxens liv och fästa uppmärksamheten på de pågående laxmärkningarna samt vikten av laxmärkenas tillvaratagande och insändande till fiskeritjänstemännen ha under året ett par uppsatser blivit utarbetade och spridda av hushållningssällskapens fiskeriorganisationer. Den ena av dessa, »Några drag ur laxens levnadshistoria», Larsson & C:os Tryckeri, Umeå, har tillkommit på initiativ av den kände, framstående sportfiskaren och ivraren för fiskets utveckling ryttmästare RUD. HAMMARSTRÖM, Umeå, vilken även är dess författare. Den lämnar en intressant, välskriven och väl illustrerad redogörelse för forskningsresultaten inom och utom landet och poängterar vikten av laxmärkenas tillvaratagande. Ett större antal exemplar av denna uppsats har inköpts av hushållningssällskapen i Väster-norrlands, Västerbottens och Norrbottens län och av dessa utdelats till fiskare och andra intresserade.

Den andra uppsatsen, »Några drag ur laxens liv», utgör en av fiskerintendent O. OLOFSSON utarbetad, kort sammanställning av samma ämne. Den ingår i Norrbottens läns hushållningssällskaps almanack för år 1926.

O. O.—n.

Detta lilla populärt hållna och mycket väl illustrerade häfte är också ägnat att intressera och väcka den avsedda läsekretsen.

T. E.

RICHARD SMEDBERG. *Flottledernas vatten.* Göteborg 1924, Centraltryckeriet O. Ericson.

Bland de faktorer, som inverka på flottningen, äro flodvattnets egenskaper av vikt, dels såsom inverkan på virket, dels på grund av förorening genom flottgodsets inverkan på fisket. Hydrografiska Byrån, sedermera Statens Meteorologisk-Hydrografiska Anstalt, hava sedan år 1908 vid 59 pglar låtit insamla vattenprov omkr. d. 1:sta i varje månad och därjämte d. 15:de under april—juni åren 1909—12, efter år 1912 dock blott varannan månad. Dessa vattenprov hava undersökts på *slam*, *upplösta ämnen*, *Ca O*, *Cl* och *SO₂* samt fr. o. m. år 1916 dessutom på *Mg O* och *O*, *alkalinitet* och *kolsyrehalt* samt *färg* och *hårdhet*. Till största del på grund av geologiska förhållanden äro de flesta huvudflottleders vatten renare än övriga vattendrags, särskilt i avseende å uppslammade ämnen. Det är emellertid att observera, att vattenproven tagas på c:a 1 m:s djup, om största vattendjupet är mer än 2 meter, eljest på halva avståndet mellan yta och botten. I föreliggande arbete redogöres också blott för *lösta* och *uppslammade ämnen*. Provens resultat är tabelliserat.

T. E.

»*Jakt och Fiske*», Tidskrift för jakt, fiske och hundsport, är en ny publikation som börjat utkomma. Den skall utkomma med 2 st. 16-sidiga nummer i månaden och kosta 40 öre för lösnnummer och 7 kr. pr år. Som också av titeln framgår synes den komma att lägga huvudsakliga vikten på jakten. Innehållet är lättläst och ofta roande; det synes avses att få en både roande och nyttig läsning. Redaktör är JARL APPELBERG.

SMÄRRE MEDDELANDEN.

Till byrådirektör och föredragande för ärenden rörande sötvattensfisket på Kungl. Lantbruksstyrelsens fiskeribyrå har utnämmts förre fiskeriassistenten fil. d:r GUNNAR ÄLM, med tillträde till tjänsten den 1 januari 1926.

Göteborgs och Bohus läns Havsfiskeförening, som bildades år 1908, har den 21 november 1925 antagit nya stadgar.

Den gamla organisationen ansågs medföra bl. a. den olägenheten, att, med anledning av att fiskelägena voro spridda på stort avstånd från varandra, ett större antal av dem ej kunde bliva representerade vid sammanträdena. Det år 1914 gjorda försöket, att bilda lokalavdelningar av föreningen, medförde ej äsyftad verkan. Enligt de nya stadgarna lägges beslutanderätten vid föreningens sammanträden i händerna på en representation av ombud från de olika fiskelägena jämte styrelsens ledamöter. Som förebild har tagits den nyligen genomförda omorganisationen av hushållningssällskapen. 26 st. valkretsar ha bestämts, vilka hava att vardera välja ett ombud jämte suppleant.

Fiskerisammanslutningarna. Med anledning av den i Svensk Fiskeritidskrift häft. 6, 1925, ingående av d:r G. ÄLM författade artikeln »Fiskerisammanslutningar i Sverige» meddelas från Söderhamn: Här i Söderhamn finnes ännu en sammanslutning, som ej kommit med i detta register, nämligen *Söderhamns Fiskaresocietet*, vilken ännu verkar i Söderhamn med omnejd. Reglementet för denna sammanslutning stadfästes av landshövdingeämbetet den 25 april 1820. Medlemsantalet är f. n. 19. Inträdesavgift 10: —, årsavgift 2: — kr. Ändamålet är främjande av fiskerinäringen genom utlämnande av lån till fiskare (kassabehållningen f. n. något över 5,000: — kr.). Dessutom begravningshjälp 100: — kr. för vardera man och hustru samt julgävor à 15: — kr. till avlidna medlemmars änkor.

Denna fiskaresocietet har ju gamla anor. Att den ej kommit med i förteckningen måste ju bero på det ofullkomliga i allt mänskligt samlingsarbete.

Av de i en not till d:r ÄLMs redogörelse nämnda, ej klara gemensamhetsfiskena i Östergötlands län hava åtminstone två stadfästs:

Hargsjöns gemensamhetsfiske (av tillgängliga handlingar framgår icke, om detta eller annat särskilt namn användes), adress: Västra Harg; område: Hargsjön; stiftelseår 1925; medlemmars antal: alla delägarna, 5 st.; ändamål: gemensamhets-

fiske på 20 år för fiskets bevarande mot obehöriga samt åtgärder för fiskets vård och förbättring. Varje delägare fiskar för sig, vissa redskap förbjuda eller deras antal inskränkt; minimimått på gädda, fiskvasar m. m.

Äspholms gemensamhetsfiske (om namnet gäller som om Hargsjöns), adress: Äspholm, Sankt Anna; område: byns fiskevatten; stiftelseår 1925; medlemmars antal: alla bydelägarna, 12 st.; ändamål: gemensamhetsfiske efter plan på 10 år i avsikt att med undvikande av »laga skifte» få en tills vidare laga gällande uppdelning av fiskevattnen mellan de olika lotterna. I planen ingår fördelning av de olika lotterna samt vilka fisken som skola brukas gemensamt. Skötfiske efter strömming samt spiggfiske fritt för alla delägare; notfiske efter strömming »hävdas» vartannat år av två lag.

Dessa två olika typer av »gemensamhetsfiske» äro ganska belysande för, huru denna lag kan tillämpas för olika förhållanden.

Det torde nog finnas flera förbisedda sammanslutningar, liksom det väl bildas nya. Vi taga gärna emot uppgifter i båda fallen och skola i så fall publicera dem i tidskriften. *Red.*

Stockholms Sportfiskeklubb. Den 25 innevarande januari bildades på ett av omkring 15 särskilt kallade personer besökt möte en sportfiskeklubb för Stockholm. Klubbens ändamål är att i första rummet bereda möjligheter till sportfiske i närheten av Stockholm, i vilket hänseende goda utsikter förelågo. Dessutom ämnar klubben verka för ett rationellt fiske överhuvud taget, ävensom särskilt för motarbetande av rovfiske under fiskens lek. Stadgeförslag framlades och antogs, och beslutades, att klubben skulle ingå såsom underavdelning av Svenska Sportfiskareförbundet.

Initiativet till klubbens bildande har tagits av ingenjör Höckenström, vilken omsorgsfullt förberett saken. Ingenjör Höckenström valdes till vice ordförande, medan ordförandeplatsen tills vidare hölls vakant. Till sekreterare valdes ingenjör Törnngren, till skattmästare direktör O. Salmonson, till

vetenskaplig ledamot d:r G. Alm samt till klubbmästare löjtnant C. Salmonson.

G. Alm.

Fiskeribokföringsstationerna. Lantbruksstyrelsen begär regeringens medgivande att av inbetalda »fiskeavgifter» fr.o.m. nästa år få använda 1,000 kronor till avlöande av föreståndare vid nya fiskeribokföringsstationer samt likaledes 1,000 kr. till fiskeförsök i vatten, där dylika stationer äro verksamma.

Allt sedan 1916 har styrelsen bedrivit s. k. fiskeribokföringsverksamhet, vars utvidgning synes synnerligen önskvärd.

(St. D.)

Riksdagsmotioner. I andra kammaren hemställer hr Törnkvist om ett anslag för budgetåret 1926—27 på 30,000 kr. att användas för bestridande av de organisationskostnader, som äro förenade med bildande av ekonomiska sammanslutningar bland fiskare.

Hr Olsson i Kullenbergstorp m. fl. motionerar i andra kammaren om ett anslag på 200,000 kr. till statsunderstödda fiskerihamnar; k. m:t har föreslagit 100,000 kr.

Fiskodlingsanstalten vid Borenhult. I denna statens anstalt har under hösten 1924, 12 okt.—29 nov., inlagts 305,000 laxöringsrom (»Vätterslax»); av dessa dogo 8,6 %. Våren 1925 utsattes 216,000 i Motala ström mellan Vättern och Boren; 61,400 sattes i tillväxt(experiment-)dammar. Hösten 1925 inlades, 21 sept.—2 nov., 130 liter = 520,000 dylik rom; 20,000 av dessa hava sänts till fiskeriintendenten G. Swenander, Lund. Av de i tillväxtdammar utsatta ynglen släpptes den 8 maj 1925 1,065 2-somriga i Motala ström, av vilka 150 voro försedda med silvermärken; den 28 sept. utsattes 805 st. 3-somriga med en medelvikt av 75 gram och en medellängd av 19,5 cm., 50 st. »märkta»; den 29 sept. utsattes ytterligare 1,150 2-somriga (medelvikt 34 gram, medellängd 15,5 cm.) i strömmen; dessutom har utsatts 5,268 st. 1-somringar.

Hösten 1924 inlades 1,366,000 rödingrom, av vilka 8,8 % dogo. Det kläckta ynglet, 1,245,000 st., utsattes i Vättern.

Hösten 1925, 17 okt.—2 nov., erhöles 185,5 liter rom eller 1,064,000 st. ägg.

Hösten 1924 inlades 12,060,000 näbbsikrom, av vilka c:a 17,8 % dogo. Av det utkläkta ynglet utplanterades under tiden 27 febr.—16 april 9,700,000 i Vättern och 300,000 i Glan. Hösten 1925 inlades 4,520,000 st. näbbsikrom; stark köld och nordliga vindar rådde under lektiden, senare hälften av oktober, vilket gjorde att fisket blev mycket dåligt.

Av vanlig sik, s. k. »stfensik», inlades hösten 1924, 8 dec.—30 dec., 2,800,000 rom, av vilka c:a 32 % dogo. Av det kläekta ynglet sändes 200,000 till Jönköpings län för utplantering, resten, c:a 1,700,000 st., utsattes 22—30 april i Vättern. Inläggningen av sådan sikrom ägde rum 8—14 dec. och lämnade 2,200,000 rom. Även denna siklek missgynnades i stor skala av sträng vinter och hårda stormar.

FÖRFATTNINGAR RÖRANDE FISKE.

Kungl. Maj:t har i skrivelse den 31 december 1925 förklarat byråchefen och byrådirektören å lantbruksstyrelsens fiskeribyrå samt i statens tjänst anställda fiskeritendenter, fiskerassistenter, fiskeriingenjörer och fiskeristipendiater berättigade att vid anställande av undersökningar rörande fisket, till vilka de av lantbruksstyrelsen erhållit uppdrag, antingen själva eller genom annan av dem skriftligen anmodad pålitlig person, använda sådan fiskeredskap samt fånga fisk eller skaldjur av sådan storlek, som är i gällande fiskeristadga eller särskilda av vederbörande länsstyrelser fastställda fiskeristadgar förbjuden, ävensom verkställa fiske inom förbjudet område och å tid, då fiske eljest icke är tillåtet, allt dock under villkor, att intrång därigenom icke sker i enskild rätt; skolandet bemyndigande, som, enligt vad ovan sägs, av befattningshavare lämnas annan person, allt efter uppdragets omfattning, angiva beskaffenheten av redskap, som skall nyttjas, de slag av fisk eller skaldjur och den myckenhet av varje slag, som äro avsedda att tagas, samt tid och område för fisket.

AMERIKANSK MOTOR-BRÄNNOLJA

"Prime Motor Oil" (P. M. O.)

Försäljes genom

Sydsvenska Petroleumens Aktiebolaget

Malmö	Lund	Landskrona	Trelleborg	Ystad	Simrishamn
Tel. 1153	Tel. 991	Tel. 230	Tel. 21	Tel. 112	Tel. 93
		Kristianstad	Åhus	Sölvesborg	
		Tel. 182	Tel. 44	Tel. 32	

I nfluensa- och förkylningstider borde ingen underlåta att noga taga del av de foreskrifter, som givas i bruksanvisningen för

SALUBRIN

Genom noggrann sköljning av munhålan samt gurgling med lämpligen utspätt Salubrin förebygges och häves ofta smitta, varvid Salubrinets märkliga slemlösnande och uppfrysande egenskaper snart göra det oombärligt vid munhålets rengöring morgon och afton. Genom intagning av mindre doser, 1 å 2 teskedar i ett halvt glas vatten en eller upprepade gånger, åstadkommes svettning, vilket vid förkylning är av stort värde. Stora doser verka på grund av denatureringsmedlet avförande.

RYLANDER & RUDOLPHS FABRIKS A. B.

Telegr.-adr.: »Rudolphs»   Henriksdal, Sverige   Telefoner: 440 och 14440

Tillverka telefonklockor och dynamoborstar lämpliga för alla i marknaden förekommande apparater och maskiner. Begär offert.

Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- och DAMSKRÄDDERI. Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)
Hamngatan 3 A   STOCKHOLM   Norrmalmstorg

Vid behov av färsk Fisk och Vill, salt Sill, Konserver, rikt Ål, rikt Lax, Böckling m. m. vänd Eder med förtroende till **SCHEDÉLL & Co., Fisk- och Viltaffär, Jönköping.** Största på platsen. Tel. 118, 1771, 1821

FÖR FISKET erhålles prima *Notslingor* för Älfisket, *Nat-* och *Nätslingor* till Sill, Strömming, Skarpsill (vassbuk), Spättor, Torsk, Lax samt insjöfisk. Lager av *Krok*, *Revar*, *Fiskparner* och *Seart Mattvarp*. Prima nytillverkade *Amerikanska Gummistövlar* för Jakt och Fiske. **S. O. Jonassons Nätaffär, Raus.** Telefon Råå 75.

"Svensk Fiskeritidskrifts annonser läsas!"

Pratts Bensin, Pratts Fotogen, Brännolja

Begär alltid vid behov härav våra kvaliteter, som hittills stå oöverträffade. — Förteckning över återförsäljare av Pratts Bensin sändes portofritt på begäran.

Huvudkontor i:

Göteborg, Ordertel. 1100 och 1940

Avdelningskontor i:

Uddevalla, Tel. 262 o. 456; Jönköping, Tel. 613 o. 873; Karlstad, Tel. 939 o. 1026

Nederlag i: Göteborgs och Bohusläns skärgård: Björkö, Grundsund, Hunnebostrand, Klädesholmen, Marstrand, Skärhamn, Smögen, Strömstad, Åstol, Onnered.

Vestkustens Petroleums Aktiebolag, Göteborg.

SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET

GÖTEBORG

STOCKHOLM

MALMÖ

Avdelningskontor över hela landet

Egna fonder . . . . . Kr. 182,000,000

Telegrafadress: KREDITBOLAGET

Framhåll för fiskeintresserade fördelarna
av inträde uti

SVENSKA FISKAREFÖRBUNDET

Lundgrens Fiskredskapsfabrik

Etabl. 1892 - Kungl. Hovleverantör

STOCKHOLM

12 Storkyrkobrinken 12

Telefoner: 2122, Norr 1022

Nätslingor av lin och bomull,
olika djuplekar.

Nättråd till boning och lagningar.

Tälmar handslagna, finare o. grövre.

Gummistövlar av Hoods be-
römda fabrikat.

Oljekläder och sydvästar.

Drag, ståndkrok, saxar, hävar m. m.

Priskurant gratis

»Kaleva»draget

Nyaste, fiskligaste drag för gädda. Alla storlekar

FISKREDSKAP

Skötar = Nät = Tälmar

Gummistövlar

till lägsta priser

Leidesdorffs Fiskredskapsfabrik

Storkyrkobrinken 6 - Stockholm

Äldsta fiskredskapsfabrik i Sverige

Priskurant sändes gratis

Svensk Fiskeritidskrift

utkommer med sin trettiondefemte årgång 1926 till samma omfång som förut, fördelat på sex häften och till prenumerationspris av **fyra kronor 50 öre**, för utlandet **fem kronor 50 öre**. Medlemmar av Sv. Fiskareförbundet erhålla tidskriften gratis som hittills. Årsavgiften i Förbundet är år 1926 **kr. 4:—**.

Redaktionens adress är **Södertelge**.

I frågor rörande tidskriftens distribution torde man hänvända sig till **Almqvist & Wiksells Boktryckeri-A.-B., Uppsala**.

Annonsörer hänvisas för år 1926 till: *Svensk Fiskeritidskrifts Annons-expedition, Stockholm 14.*

Första häftets innehåll:

Svenska Fiskareförbundet:

Styrelsens protokoll den 8 febr. 1926	1
Bil. A. Årsberättelse för år 1925	7
Revisionsberättelse för år 1925	9

Uppsatser:

Den internationella limnolog-föreningen, ansökan om statsbidrag	10
Vattentemperaturen vid gäddans lekstränder, av <i>G. Alm</i>	13
Smälaxens mått och vikt, av <i>Ossian Olofsson</i>	15
Märkning av laxungar i Sverige, av <i>G. Alm</i>	19
Saltsjöfisk mot struma, av <i>Nils Rosen</i>	20
Laxfiske i havet (vintertid), av <i>A. Haapala</i>	22

Litteraturmeddelanden:

<i>T. Freidenfeldt</i> . Bemerkungen über die Bedeutung und die Methoden einer mathematischen Prüfung von Mittelwerten	25
<i>Chr. Hesse</i> . The herrings along the Baltic Coast of Sweden	26

<i>Arvid R. Molander</i> . Observations on the witch (<i>Pl. cynoglossus</i>) and its growth	26
<i>Gunnar Alm</i> . Våra sportfiskars biologi. 1. Laxen och Laxöringen	27
<i>Elt par laxuppsatser</i>	27
<i>Richard Smedberg</i> . Flottledernas vatten	27
<i>"Jakt och Fiske"</i>	28

Smärre meddelanden:

Till byrådirektör (<i>Gunnar Alm</i>)	28
Göteborg och Bohus läns havs-fiskeförening, nya stadgar	28
Fiskerisammanslutningar (nya)	29
Stockholms Sportfiskeklubb	30
Fiskeribokföringsstationerna	31
Riksdagsmotioner	31
Fiskodlingsanstalten vid Borens hult	31

Författningar rörande fiske:

Ang. rätt för statens fiskeritjänstemän att själva eller genom andra vid officiella undersökningar använda annars förbjudna redskap m. m.	32
---	----